

Helyzetfelmérés a bűnmegelőzésről

Az önkormányzatok a közigazgatási hivatalok segítségével felmérték közbiztonsággal kapcsolatos bűnmegelőzési tevékenységüket, a területükön folytatott munka aktivitását, az érvényesülő tendenciákat. A települések bűnmegelőzési tevékenységének legátfogóbb kifejezője, hogy a területi munkának mennyiben képezi részét a település közbiztonságának helyzetére vonatkozó értékelés, illetve a bűnmegelőzés lehetséges feladatainak meghatározása.

A legnagyobb arányban a megyei jogú városok (90,9%), a városok (78%), valamint a fővárosi kerületek (70,83%) foglalkoznak e témakörrel. Nem sokkal marad el ettől a nagyközségi testületek e problémakör iránti érdeklődése (66,2%). A téma fontosságának felismerését és az iránta megnyilvánuló önkormányzati felelősség növekedését jelzi, hogy a községi önkormányzatok is közel 40 százalékos arányban tűzték napirendre e kérdéskört. Országos átlagban tehát az önkormányzatok 44,6 százaléka foglalkozott már e témával.

Kedvező, hogy a bűnmegelőzéssel való foglalkozást jelző önkormányzatok többsége folyamatos tevékenységekről tud számot adni. Ennek főbb területei a következők: felmérések készítése a település bűnözési sajátosságairól, a lakosság biztonságérzetéről, a prevenció rendszerének fokozatos kiépítése, a bűnmegelőzés szociális feladatellátással való összekapcsolódása, s a megelőzés érdekében közcélú, közhasznú foglalkoz-

tatás kialakítása. Ide tartozik a civil biztonsági szolgálattal való együttműködés, riasztórendszer kiépítése, térfelügyeleti rendszer létrehozása, lakossági tájékoztató tevékenység szélesítése, szoros együttműködésben a rendőrséggel, polgárőrséggel, tanyavédelmi program kialakítása, a Szomszédok Egymásért Mozgalom (SZEM) megszervezése, a Korszerű Megelőzési Program (KOMP) kidolgozása, az áldozatvédelmi iroda működtetése.

A bűnmegelőzéssel koncepciózusabban foglalkozó települési önkormányzatok mintegy egynegyede – az összes önkormányzat 11,8 százaléka – készített már bűnmegelőzési stratégiát, programot. A főváros, valamint a megyei jogú városok 77,3, a fővárosi kerületek 66,7, a városok 40,2 százaléka rendelkezik bűnmegelőzési stratégiával. A nagyközségeknél ez az arány 15,3, a községeknél 19,7 százalékos.

Az önkormányzatok által létrehozott közterület-felügyelet a bűnmegelőzési tevékenység szintén igen jelentős, s egyre növekvő

szereppel bíró szervezetét jelentik. A megyei jogú városok 95,5, a fővárosi kerületek 70,8, a városok 56,4 százaléka hozta létre ezt a szervezetet. Jelenleg a nagyközségek 15,9, míg a községek 1,5 százaléka működtet közterület-felügyeletet. A felügyelet alapvető feladata a polgárok köz- és biztonságérzetét befolyásoló közterületi rend, tisztaság, kulturált környezet biztosítása. Hasonló felügyeleti, őrzési jellegű feladatot látnak el a településeken működő mezőőrök, halőrök, természetvédelmi őrök. A települések 14,8 százalékában működnek mezőőrök, 10,7 százalékában halőrök és 3,9 százalékában természetvédelmi őrök. Szerepük elsősorban a vagyonvédelmi feladat – termények védelme, falopások, orvhalászat megakadályozása –, de egyre szélesebb körben kapcsolódnak be a környezetet károsító jelenségekkel szembeni fellépésbe, a természetrongálás, engedély nélküli hulladéklerakás megakadályozásába.

Az önkormányzatok tevékenységük egyre szélesebb területén ismerik fel az egymás közti együttműködésben rejlő lehetőségeket. Jelenleg az önkormányzatok 18,4 százaléka vesz részt bűnmegelőzési célú társulásokban. Legnagyobb arányt (40,9%) a megyei jogú városok közreműködésével létrejött társulások jelentik. A 2624 községből 463

önkormányzat vesz részt bűnmegelőzési célú önkormányzati társulásban (17,6%).

Az önkormányzatok a bűnmegelőzési feladataik megvalósításában kiemelt szerepet tulajdonítanak a rendőrséggel való együttműködésnek. Országos szinten a települések 63,5 százaléka támogatja a rendőrség tevékenységét, különös figyelemmel a rendőrség adott településen kifejtett bűnmegelőzési munkájára. A főváros, a fővárosi kerületek és a megyei jogú városok 100 százalékban, míg a városok 81,4, nagyközségek 85,4, községek pedig mintegy 60 százalékban nyújtanak valamilyen módon támogatást a rendőri szerveknek. Az összeg 50–100 ezer forinttól 7 millió forintig terjed.

Összességében a közigazgatási hivatalok közreműködésével elkészített felmérés jól láttatja, hogy a települések többségénél még kevesebb önállóság jelenik meg a helyi bűnmegelőzési helyzet és abból eredő feladatok átgondolása, a célok, intézkedések megjelölése és a végrehajtás koordinációja tekintetében. Másfelől – a körülmények kényszere és a tudatos szakmai felismerés együttes hatásaként – a települési önkormányzatok egyre növekvő hányadánál fokozatosan teret nyer a korszerű, tudatos helyzetértékelésen, célkitűzésen alapuló, a lehetséges szereplőket jól koordináló, a szükséges eszközrendszerrel hatékonyan mozgósító helyi bűnmegelőzési tevékenység. Á. K.